

Нескороджена Лариса
Леонідівна, завідувач кафедри
господарсько-правових дисциплін
навчально-наукового інституту
права та психології Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ

Тимчасово окупованою територією відповідно до ст. 3 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014р. визначається сухопутна територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, внутрішні води України цих територій. Ст.13 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» передбачає, що особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території визначаються законом.

Так, порядок ведення господарської діяльності на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя встановлює Закон України «Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12 серпня 2014р., який передбачив створення на території Автономної Республіки Крим та міста вільної економічної зони «Крим» (на далі - ВЕЗ «Крим»). Цей Закон встановлює правила оподаткування (ст.5 Закону), особливості поставки товарів на (з) території ВЕЗ «Крим» (ст.6. Закону), дію валютного та платіжних режимів у межах ВЕЗ «Крим» (ст.9. Закону), застосування окремих норм [Законів України](#) «Про здійснення державних закупівель», [«Про захист від недобросовісної конкуренції»](#), [«Про захист економічної конкуренції»](#), «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про радіочастотний ресурс України», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (ст.10. Закону), про евакуацію бізнесу (ст.15. Закону). Фактично ведення господарської діяльності на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя врегульована. Однак так не можна стверджувати щодо Донецької та Луганської області, частина яких також перебуває в тимчасовій окупації. На даний час щодо ведення господарської діяльності на території Донецької та Луганської області діє таке законодавство:

1. Закон України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» від 16.09.2014 № 1680- VII, яким передбачено право Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади укладати з відповідними органами місцевого самоврядування угоди щодо економічного, соціального та культурного розвитку окремих районів Донецької та Луганської областей. Разом з тим, Президент України подав пропозицію щодо скасування дії даного Закону.

2. Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 № 1669-УП, яким встановлені тимчасові заходи для забезпечення підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної операції. Такими заходами є: мораторій на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними зобов'язаннями, мораторій на проведення перевірок органами і посадовими особами, уповноваженими законами здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, заходи щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, дії документів дозвільного характеру, скасування орендної плати за користування державним та комунальним майном. Територія антитерористичної операції визначається Наказом Мінюсту України від 17.06.2014 № 953/5 «Про невідкладні заходи щодо захисту прав громадян на території проведення антитерористичної операції».

3. Лист Мін'юсту України [«Щодо проблемних питань ведення підприємницької діяльності на території Донецької та Луганської»](#) від 26.08.2014 № 6809-0-4-14/6.1, яким тимчасового припинення доступу користувачів до Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб - підприємців Луганської (крім Кременського, Сватівського, Троїцького, Білокуракинського, Старобільського, Біловодського, Новопсковського, Марківського, Міловського районів) та Донецької областей (міста Слов'янськ та Слов'янського району);

4. Постанова КМУ від 7 листопада 2014 р. № 595 «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей», якою передбачено, що у населених пунктах Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, видатки з державного бюджету, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування здійснюються лише після повернення згаданої території під контроль органів державної влади.

5. Рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях» від 04.11.2014р.;

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. № 1085-р «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких

органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження» та інші.

Разом з тим, зазначені нормативно-правові акти зовсім не регулюють особливості оподаткування доходів суб'єктів господарювання, які ведуть господарську діяльність в зоні проведення антитерористичної операції. Необхідно погодитися з Є. Осичнюком, який стверджує, що реальним вирішенням цієї проблеми могло б бути запровадження особливого режиму оподаткування для підприємців з податковою адресою в зоні АТО, що унеможливило б ухилення від нарахування та сплати податків, та одночасно виключало б необхідність безпосереднього контакту контролюючих органів з підприємцем. Це могло б, наприклад, встановлення податку з виручки від продажу товарів та послуг (з правом для покупця зарахувати суму такого податку до податкового кредиту з ПДВ, а суму придбання - до валових витрат). Нарахування та сплата такого податку здійснювались би виключно в безготівковій формі, за участю банку - надходження на користь платника податків з податковою адресою в зоні АТО автоматично розподілялись би на податкові відрахування та дохід, що зараховується безпосередньо на поточний рахунок. Для підприємців зони АТО, бажаючих зберегти загальну систему оподаткування, слід запровадити принцип добровільної реєстрації тимчасової податкової адреси, яка буде автоматично скасовуватись при завершенні АТО у відповідній місцевості [1].

Список використаних джерел:

1. Осичнюк Є. Підприємницька діяльність в зоні АТО// http://blog.liga.net/user/eo_sychnyuk/artide/15843.aspx